

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéziratok nem adnak vissza.	Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfehérvár, szt.-István-tér 1.	Felcélós szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótulajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 frt — kr. Félévre . . . 3 frt — kr. Negyedévre . . . 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyilváltter sorokat 50 kr. Többszöri hirdetéseknek engedmény
--	---	--	---	--

Novam ephemeriden, cui titulus „*Fejérmegyei Napló*“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „*Fejérmegyei Napló*“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.)
XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Schopper György püspök †

Nagy gyászeset érte tegnap a magyarországi római kath. püspöki kart és egyáltalában az egyházat és a hazát. Mint egy rozsnyói táviratunk jelenti, *Schopper György*, a rozsnyói egyházmegye főpásztora, pápai trónálló, római gróf, valóságos belső titkos tanácsos, tegnap, szerdán éjjel negyed egy órakor rövid betegség után visszaadta fenkölt lelkét a Mindenhatónak. A veszteség, melyet Schopper püspök halálával érezünk mindnyájan, a kik egyaránt szeretjük egyházunkat és hazánkat, nagy és a jelen viszonyok között szinte mérhetetlen, mert a boldogult erős támaszunk volt az egyház, a vallás védelmére kényszerűségből felvett szent küzdelmünkben. Pap: Isten szolgája és Isten katonája volt az elhunyt a szó teljes értelmében. Mint fiatal hit-tanár és egyetemi tanár buzgón hirtette növendékei szívébe az igaz valóságosság és hazaszeretet magvát. Mint egyházi író és tudós kiváló rangot foglal el a szakirodalomban. Mint főpásztor apostoli lelkülettel kormányozta egyházmegyéjét, mely egyik legnagyobb, legönzetlenebb jótevőjét siratja benne. Mint főur pedig, mint az ország legelőkelőbb törvényhozó testületének tagja és mint az apostoli király valóságos belső titkos tanácsosa, hatalmas védője és támogatója volt a kath. mozgalomnak, mely, hogy ma már országszerte oly örömdetesen nagy mérvet öltött, nagy részben az ő érdeme. Hiszen mindnyájan ismérjük azon pásztorlevélét, melyben az 1892-ki választások előtt

lángszavakkal buzdította a hiveket a kath. ügy védelmére.

Mély gyászszal eltelt szívvel állunk tehát az elhunyt főpap ravatalánál és még emeli gyászunkat, hogy a nagyhéten, a kereszténység általános gyásza közepette szólítá ki az élők sorából az Ur Schopper püspököt.

De viszont enyhíti szomorúságunkat, hogy a boldogult püspök lánglelke velünk lesz azon nehéz küzdelmekben, melyek reánk várnak. Emléke örökké élni fog közöttünk.

Az örök világosság fényeskedjék neki!

Az elhunyt püspök életrajzát röviden a következőkben adjuk:

Schopper György 1819. március 9-én született Budapesten, mint egy ottani gazdag és előkelő patricius család sarja. A gimnáziumot a budapesti piaristáknál végezte, mire a papi pályára szánta magát. Felsőbb tanulmányait mint a Pázmáneum növendéke a bécsi egyetemen kezdte és be is fejezte s a bölcsészeti szigorlatok jeles letétele után a budapesti egyetemen a bölcsészeti doktorává, a hittudományi rigorózumok letétele után pedig a bécsi egyetemen hittudorá avatott.

1842-ben pappá szenteltetett s 1854-ig káplán, majd plébános volt az esztergomi főegyházmegye több helyén. 1854-ben kinevezték az esztergomi szeminárium tanárává s e minőségben a lelkipásztorokodástant és erkölcsant adta elő. Egy évvel utóbb, 1855-ben nagy utra kelt; bejárta Ausztriát, Németországot, Svájcot, Olaszországot, Franciaországot és Angliát, mindenütt éles szemmel tanulva és tapasztalatokat szedve. Ugyanezen évben a budapesti egyetem rendes tanárává neveztetett ki és 1868-ig működött ezen állásában. Az 1864-65-iki tanévben rektora is volt az egyetemnek.

1868-ban esztergomi kanonokká nevezte ki a király és 1869-70-ben, mint *Simor* hercegprímás oldalkanonoka és irodalmozgatója jelen volt a híres vatikáni zsinaton. 1870-ben a bécsi Pázmáneum igazgatója lón, 1872. január 17-én rozsnyói megyés püspökké neveztetett ki. Az egyház és a haza, valamint a trón körül szerzett ér-

demeiért 1888-ban XIII. Leó 6 szentsége pápai trónallóvá és római gróffá, 1891-ben pedig a király 6 Felsége valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki.

1892-ben ilte meg aranymistjét Budapesten nagy egyházi ünnepélyességek között s ez alkalommal nagy harangot adományozott a lipótvárosi bazilikának. Egyházi és közművelődési célokra tett adományai több százezer forintra ragnak.

Az elhunyt mint író és tudós is működött. Tanulmányainak különös tárgyát az alapvető és ágazatos hittan képezte, de foglalkozott egyházi és időszerű egyházpolitikai kérdések fejtegetésével is. 1868-ban nagyobb önálló művet írt „A polgári hazaságotró”, mely már megjelenésekor nagy feltűnést keltett és mai a legjobb és nemes művek sorába tartozik. Irodalmi érdemei elismerésül ugy a bécsi, mint a budapesti egyetem hitani kara bekebelezett tagjává választotta.

Schopper püspök mindenkor élénken érdeklődött a politikai mozgalmak iránt és ezen érdeklődésének kiváló jeleit különösen a jelenlegi egyházpolitikai küzdelmekben adta. 1892-ben, az általános választások előtt pásztorlevél intézett híveihez, melyben ezeket a liberális tábor nagy konsternációjára felszólította, hogy a képviselőjelöltöktől reverzálisokat követeljenek az egyház jogainak védelmére vonatkozólag. Az egyházpolitikai javaslatok főrendiházi tárgyalásának egyikéről sem hiányzott s ott volt a legutóbbi, márc. 20-22-iki tárgyalásoknál is, de már a zsidó recepció ellen nem szavazhatott, mert március 22-én influenza-ban megbetegedett. Néhány nap múlva jobban érezte magát és visszatért székvárosába, Rozsnyóra, de ott visszavetett betegségébe, melytől tegnap éjjel után váltotta meg a halál.

Politika és társadalom.

(m.) A kereszténység legmagasabb ünnepe előtt állunk. Jézus megváltói műve, melyet dicsőséges feltámadása megkoronázott, átalakította a társadalmat, mely csak hypokritákat és farizeusokat teremtett és megalkotta az igazság birodalmát, leplezte a bemeszelt koporsókat, kiirtotta az önzés pénzuralmát, mely már a templomok előcsarnokait is megszenteltelenítette. A templom kárpítja ketté hasadt és vele meg-

szünt az ó-szövetség. Az előképek valósággá váltak és megszületett a ker. társadalom, mely új eszmét, új irányt adott az emberi törvényeknek és tizenkilenc századon át alapja volt a civilizációnak, az államok fejlődésének és fennállásának. Ez a keresztény hit- és erkölcs tan társadalmi hatása.

De az emberi ész sohasem tudott megnyugodni a változatlanban és az igazság egyszerűségében, azért azt mindenképen saját céljainak eszközzé akarta alacsonyítani. Így megszületett a politika, mely nem más, mint tulajdonképpen a változatlan igazságoknak, az egyéni érdekek szerint való alkalmazása és magyarázata.

A mint tehát az egyesek érdeke eltér az igazságtól, természetesen a politika is bűnös utra téved és átcsap a szofizmak utvesztőjébe.

Következésképp a mint az egyes emberek letévedtek az igazság útjáról, melyet Krisztus hirdetett és a melyért meghalt, úgy politikájuk is ellentétbe jött az igazsággal. Így lett a gonoszok politikája hazugság.

Az egy gondolkozásuk tévedése és bűne alkotja a romlott társadalmat, az egygondolkozásuk tévedése és bűne alkotja a hazug politikát. Ma az anyagelvűség korszakát éljük, azért vallást, erkölcsöt prédikálni, nagy együgyűségnek tartják. Hisz nem az igazság, hanem a pénz és önérdek a cél, a többi csak eszköz, azért ne csodálkozzunk azon, ha a társadalom legnagyobb része a politikában is előbb hisz a hazugságnak.

Mundus vult decipi. Maguk az emberek akarják, hogy megcsalattassanak. De azután ne is panaszkodjanak a terheken, melyet a hazugság politikája ró vállukra; valamint nincs joguk ahhoz sem, hogy ezen terheket erőszakos szociális mozgalmakkal akarják megkönnyíteni. Viszont azonban azoknak sincs joguk panaszkodni és elnyomni a romlott társadalmat, a kik ezen társadalomba bevitték a romlott eszméket és azután a bűnös társadalomból kinőtt hazug politikával kormányozzák az államot. Ezen társadalmi és politikai betegségeket erőszakkal gyógyítani annyi lenne, mint a beteget korbáccsal kényszeríteni arra, hogy egészséges legyen.

Más gyógyszert kell itt alkalmazni, visszatérni a baj indító okára, visszavezetni a társadalmat Istenhez és az igazsághoz; visszaállítani a valláserkölcsei nevelést a tanügy minden fokozatán. Neveljenek oly nemzedéket, melynek célja nem a pénz és önzés, hanem az igazság keresése. Az ily nemzedék aztán majd terem új társadalmat, mely száműzi a bűnt a társadalomból, a társadalom pedig száműzi a hazugságot a politikából. De ne tessék hinni kedves olvasó, hogy mi mindevel csak kukli-prédikációt akartunk tartani, hanem tessék elővenni a néppárt programját és annak magyarázatát a székesfejérvéri kath. nagygyűlésen elmondott beszédekét és ott mindazt meg fogják találni. Mert, hogy a főnnebb elmondottak szóról-szóra ráillenek a magyar társadalmi és po-

litikai élet jellemzésére, azt a minden napi események igazolják.

Hogy a néppárt az ő programjával igen is »a nép azon alsó rétegeire« spekulál, a melyet még nem rontott meg a »magasabb közéleti erkölcs tan kultusza«, az fájdalom, de való igaz. Mert a nép ezen rétege még javarészt hitvallásos iskolákban nyervén kiképeztetését, azután pedig arca véres verejtékével keresvén mindennapi kenyerét, nem igen volt alkalma megismerkedni, a »magasabb közéleti erkölcs tan kultuszával«. Fájdalmasnak csak azért fájdalmas, mert bizony a nép többi rétege már megismerkedett azon új kultuszszal, a mint azt a sok öngyilkosság, sikkasztás, házasságtörés és a sokféle »ismussal« végződő társadalmi közérkölcsök mutatják, mert úgy hisszük, ezen valóban szabadelvű tételek képezik azon kultusz hitcikkelyeit. Ha tehát a magasroptú liberális dogmatikusok a nép ezen rétegeire spekulálnak, az megint fájdalom, de szintugy való igaz: a madarat tolláról, az embert barátjáról ismerni meg.

Hanem egy különös van a dologban. Az t. i., hogy ha a kormány akar a mi népünknek azon alsó rétegeire spekulálni, — a melyről pedig azt állítja, hogy szabadelvű és ennek a kedvéért kellett az egyházpolitika, máskor pedig, ha nem akar kötélnék állani, akkor »buta tömeg«. — Miért állnak elő jelöltjei azzal, hogy »jó katolikusok«, mint most Tapolcán? Miért viszik a vallási fanatizmust, a papi izgatást, antiszemizmust, szóval azon inkuizicionális eszközöket a

T Á R C A

Jézus utolsó szavai a keresztfán.)*

Jézus pedig mondá:

„Atyám! bocsáss meg nekik, mert nem tudják mit cselekedeznek.“

Felírást is íra Pilátus, s a keresztfő fölé, Jézus feje fölé tevő.

Vala pedig ez az ő ügyének írása, és ítéletének oka.

Vala pedig írva:

„Ez a názáreti Jézus, a zsidók királya.“

Ezt a felírást sokan olvasák a zsidók közül, mert a városhoz közel vala a hely, hol megfeszítették Józust.

Es o felírást Pilátus zsidóul, görögül és latinul íratá vala.

Mondák azért Pilátusnak a zsidók főpapjai:

„Ne írjad: A zsidók királya, hanem hogy ő mondotta:

„A zsidók királya vagyok.“

Feléle Pilátus:

„A mit irtam, megirtam.“

A vitézek pedig, miután megfeszítették őt, vevők az ő ruháit, (és négy részre oszták, mindenek vitéznek egy részt), s a köntöst is. Varratlan vala pedig a köntös, felülről egészen szőve.

Mondák azért egymásnak:

„Ne motéljük el azt, hanem vessünk sorsot rá, kié legyen.“

Hogy beteljesedjék az írás, mely így szól: „Eloszták az én ruháimat magok között és köntösömre sorsot vetének.“

*) Matatvány Donpauloup orléansi püspök világhírű „A mi Urunk Jézus Krisztus élete“ c. művéből, melyet Ruschek Antal győrszigeti plébános remek fordításában most adott ki a Szent-István-Társulat.

Es a vitézek ezt meg is cselekedték. Es leülvén, őrzik vala Józust.

A nép pedig ott álla, nézvén mind ezeket.

Az átmenők pedig káromlák őt, hajtogatván fejököt, és mondván:

„Hej, ki leront az Isten templomát, és harmadnapra fölépítéd azt, szabadítsd meg magadat.“

„Ha Isten Fia vagy, szállj le a keresztről.“

Hasonlóképp a papifejedelmek is az írástudókkal és vőnékkel együtt, esüfolva mondák:

„Másokat megszabadított, önmagát nem szabadíthatja meg.“

„Ha Izrael királya, szálljon le most a keresztről és hiszünk neki.“

„Krisztus, Izrael királya, szálljon le most a keresztről, és lássuk és higgyünk.“

„Az Istenben bizott, szabadítsa meg most, ha akarja őt; mert azt mondotta: hogy Isten Fia vagyok.“

Csufolák pedig őt a vitézek is, hozzá járulván és ecetet nyujtván neki, mondák:

„Ha te vagy a zsidók királya, szabadítsd meg magadat.“

Ugyanazt hanyák szemére a latrok is, kiket vele együtt megfeszítették.

Egyik pedig a latrok közül, kik ott függének vala, káromolá őt, mondván:

„Ha te vagy Krisztus, szabadítsd meg magadat és minket is.“

Felelvén pedig a másik, feddő társát, mondván:

„Te sem féled az Istent, holott ugyan azon büntetés alatt vagy.“

„Mi ugyan méltóan, mert cselekedeteinkhez méltó díjat veszünk; de ez semmi gonoszt nem cselekedett.“

Es mondá Jézusnak:

„Uram! emlékezzél meg rólam, midőn országodba jársz.“

Es mondá neki Jézus:

„Bizony mondom neked, ma velem leszel a paradicsomban.“

Allanak vala pedig Jézus keresztfő mellett az ő anyja és atyjának rokona, Mária, Kleofás felesége és Mária Magdolna.

Látván tehát Jézus az ő anyját és az ott álló tanítványait, kit szeret vala, mondá anyjának:

„Asszony! ime a te fiad.“

Azután mondá a tanítványoknak:

„Ime a te anyád!“ És azon órától a tanítvány magához vevő őt házába, mint a saját édes anyját.

Vala pedig mintegy hat óra.

Es a nap elsötétedék, és sötét lön az egész földön 9 óráig.

Es kilenc óra tájban kiálta Jézus nagy szóval, mondván:

„Éli! Éli! lamma szabaktáni?“ azaz: Én Istenem! én Istenem! miért hagyta el engem?“

Némelyek pedig az ott állók közül hallván ezt, mondák:

„Illést híja ez!“

Tudván pedig Jézus, hogy minden elvégződött, hogy beteljesedjék az írás, mondá:

„Szomjuhozom!“

Vala pedig ott egy edény tele ecettel. Oda futván egyik, s szivacsot töltvén meg ecettel és iszóp nádjára tűzvé, inni ada neki, mondván:

„Lássuk, vajjon eljön-e Illés, hogy őt levegye a keresztről!“

A többiek pedig mondák:

„Hadd lássuk, ha eljön-e Illés, hogy megszabadítsa őt.“

A mint tehát Jézus az ecetet vette, mondá:

„Beteljesedett!“

nép közé, melyekkel ugyanakkor Nyitrán vádolják és szidják a néppártot?

Ime a hazugság politikája!

És még az ilyen kormány mer mocnani? Az ilyen kormány meg mer jelenni a parlament és a király szeme előtt? Hát bizony ez is csak a mi romlott társadalmi viszonyaink között lehetséges.

De azt hisszük, nem sokáig. Mert ha a jövő választásokig el nem nyeli a föld szégyenletében, úgy majd elnyeli a néppárt, mely az igazság politikáját tüzte zászlójára, azt a politikát, mely a Megváltó keresztalála által megteremtette a keresztény társadalmat.

A néppárt pedig megteremti a keresztény Magyarországot!

Nyitra, Tapolca és Bécs.

(b. f.) Nyitra — erúszak, Tapolca — hazugság, Bécs — ámtás: ez most a helyzet szignaturája, ez jellemzi a Bánffy-kormány politikáját. Bánffy báró Bécsben járván, csak arról tett jelentést a királynak, a mi rá nézve kedvező. Ez ödeskevés, jóformán semmi. Arról pedig nem beszélt a nemes báró, a mi kormányának szégyenére válik. Ez pedig sok, nagyon sok, elég három kormány megbuktatására is. De a korona máshonnan is szerez információkat és ennél fogva nagyon jól tudja, hogy a mit a kormány úz és tüz, az — a Zichyek megsértésétől és a Hentzi-ügytől egészen eltékozva — egy szóval mondva gyalázat.

A fűdolog jelenleg Nyitra és Tapolca főleg pedig Tapolca, a hol ma —

És azután ismét nagy szóval kiáltván Jézus, mondá:

„Atyám, a te kezeidbe ajánlom az én lelkemet.”

Ezt mondván, lehajtá fejét, kiadá lelkét: És meghala.

És ime a templom kárpitja ketté hasada fölétől egész az aljáig.

A föld megindula.

A kősziklák megrepedének.

A sírok megnyílnának és sok szentnek testei, kik aludtak vala, föltámadának.

És kilépvén a sírokból, Jézus feltámadása után, a szent városba jövének, és sokaknak megjelenének.

Látván pedig a százados, ki a kereszt áttolonében áll vala, a mik történtek s hogy Jézus így kiáltva meghalt, dicsőíté az Istent, mondván:

„Valóban igaz volt ez az ember!”

„Valóban Isten Fia volt.”

És mindazok, kik vele valának Jézus őrizetére, látván a földindulást és a történeteket, igen megfélemlének és mondák:

„Valóban Isten Fia volt ez!”

És az egész sereg, kik jelen valának e látványon és a történeteket látták, mellüket vervén, visszatérének.

Távol állanak pedig minden ismerői és az asszonyok, kik őt követték vala Galileából, ezeket látván.

Az asszonyok között vala Mária Magdolna és Mária, a kisebbik Jakab anyja, és József anyja és Zebedeus fiainak anyja, Szalóme, kik, mikor Jézus Galileában volt, követvén őt, szolgáltak neki és sok más, kik vele együtt fölmentek vala Jeruzsálembe.

— választanak. A választás eredménye ránk nézve egészen közömbös. Kossuth Ferenc vagy Vörös László lesz-e a győztes; az nekünk mindegy. Az egyik 19, a másik egy híján 20. De nem mindegy előttünk az, a mi a választás előtt történt úgy Kossuth Ferenc pártja, mind a kormánypárt részéről. Mindkét párt még két héttel azelőtt rokonelekre valló egyetértéssel ültötte-verte, rágalmazta, gyanúsította a katolikusokat és becézgette a zsidókat, most pedig mindkét párt a katolikusokat hívja segítségül, katolikus pap-kortésekkel rendelkezik, mindkettőt kath. jelszavakkal dobálódzik, a kormány pedig tetejébe még a legesunyább antiszemitizmust is üzi. Hévízy János piarista Kossuth Ferenc mellett korteskedik, kollegája pedig Bertalan piarista jözségkormányzó testestől-lelkestől hive Vörös László államtitkárnak, a ki viszont azzal dicsekszik, hogy ő tagja a budapesti kath. körnek, tehát „jó katolikus.” Bessenyei Ferenc orsz. képviselő pedig, a ki a mult nyáron nyilvánosan inzultálta a polgári házasság ellen szavazott főpapokat, most keblére öleli a kath. papokat és egy suszterinas szájába illő kifejezésekkel szól a zsidókról, kiknek pedig még két hét előtt ő volt leglelkesebb istápolójok.

Nóde a zsidók sem viselik magukat másképpen. A tiszta-esziári pernek csak pusztá felemelése egészen kihozza őket sodrúkból, mintha akkor nem mentették volna fel őket a rituális gyilkosság vádja alól. És a kormány? Nos, a kormány, az meg községenként száz és száz forintok adományoz — kath. körök alapítására, ugyanaz a kormány, mely politikai, felforgató, veszedelmes tendenciákkal vádolja a kath. köröket. A szavazatok vásárlása napirenden van.

Azonközben mi történik Nyitrán? Hát ott ádáz dühvel küzd a kormány ugyanazon katolicizmus ellen, melynek segítségével Tapolcán győzni akar. Hosszúra toltta ki a választás napját és kiadta a jelszót, hogy minden képlezhető módon ingerelni kell a Zichy-pártiakat, csakhogy véres összeütközésekre és letartóztatásokra kerüljön a dolog. Ez mind benne van a Bánffy báró kormánypraxisában. Rémhíreket küldenek a fővárosi sajtónak a Zichy-pártiak kihágásairól, a Janits pártiak szenvedéseiről, kutmérgezésekről, védtelen gyermekek megtámadásáról, s ezért 400 csendőrt küld a kormány a kerületbe . . . de ne folytassuk. Hogy a tapolcai és a nyitrai üzemeket kellőképpen jellemezhesük, arra a liberális sajtó és a kocsisok közös lexikonához kellene nyulnunk, attól pedig irtózunk. Csak annyit jegyzünk meg, hogy a fentvázolt üzemek a „Magyar Hírlap” szerint egészen a megengedett kortesesszökökhöz tartoznak. Sajnáljuk azt a független polgárt, a ki ezek után még liberális tud lenni.

A mi a néppárt állítólagos paktumát a kormánypárttal illeti, melyet némely lapok a tapolcai választás alkalmából cmlegetnek, arra nézve kijelentjük, hogy ez a hír kormánypárti körökből ered és elejétől végig valóban. *A néppárt a kormánynyúl soha és semmi körülmények között sem paktál.*

BELFÖLD

— **Katholikus körök.** Győrszentmártonban — mint ottani levelezőnk írja — f. évi március hó 31-én katolikus kör alakult. Az alakuló gyűlést ünnepélyes Veni Sancte előzte meg. Az ülést, mely a kisdodovó termében folyt le, dr. Vargha Samu, főiskolai igazgató lelkes szavakkal nyitotta meg, a mire az egybegyűltek a kath. kört megalakítottak jelentették ki. Majd az előkészítő bizottság számolt be működéséről. E szerint eddig 3 alapító, 128 rones, 56 pártoló (és 34 ajándékozó) tagja van a körnek. A tisztikar a következőleg alakult meg: elnök Vértési Leander plebános, alelnök Szammer Ferenc iparos, titkár dr. Mazy Engelbert főiskolai tanár, másodtitkár Malobicsky Kálmán tanító, könyvtárnok Horváth Károly okl. tanító, főmonost. könyvtári tiszt, pénztárnok Sváb Ferenc iparos. Az igazgató-választmányának 14 rones és 4 póttagja van. Az alapszabályokat megerősítést végett fölterjesztették a belügyminiszteriumhoz. — A *foktői és endrődkondorossi* kath. körök alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

— **Agliardi és az egyházpolitika.** A „Pester Lloyd” azon hírből kiindulva, hogy Agliardi bécsi nuncius nemskóra moglátogatja Esztergomban Vaszarviboros hercegprimást, vezőreikben ismét arra törekszik, hogy a hercegprimást szembe állítsa a kath. mozgalommal, nevezetesen a néppárt törekvéseivel. Egyszerűen konstatáljuk ezt a neveléses erőlködést, a nélkül, hogy polemizálni óhajtanánk a P. L. izraelita politikájával. A hercegprimást és Agliardi nunciust mi katolikusok talán mégis jobban ismerjük, mint a Pester Lloydék. Ezzel kapcsolatban, teljesen megbízható római tudósítónknak egy tegnapi kapott levele nyomán újra kijelenthetjük, hogy egy Agliardi nuncius, mint R a m p o l l a államtitkár teljesen bírják a pápa bizalmát és átvól sem gondolnak arra, hogy demisszióvaljanak.

— **Csaszka György** kalocsai érsek, mint a „M. Á.” írja, legutóbbi körlevelének élen közli a mi szentséges Urunknak, XIII. Leonak a magyar egyházpolitikai törvények felett tartott allokuációját. E nagy fontosságú pápai nyilatkozatot, — épen a főrendiháza tárgyalások küszöbén érkezvén — a napirend folytán nem tárgyalhattuk meg egész nagyságában, egész súlyában pedig a tapolcai katolizálás nagyon szükségessé teszi, hogy a nagy pápának ez allokuációját egész erejével idézhessük az egyházpolitikát szolgáló múkatolikusok ellen. — Nagyon köszönjük Kalocsa érsekének, hogy ez akciónk alapjául szolgáló pápai allokuációt körlevelével celsőnek közli a magyar episkopatusban.

— **A budapesti kath. kör** igazgatósága tiltakozik azon feltovés ellen, mintha Vörös László államtitkárt megmondolás és előrelátás nélkül kiszolgáltattott hivatalos nyomtatványokkal támogatta és ezzel ügyét előmozdította volna.

— **A delegációk** egybehívásai idejé június 5-ikére állapították meg. A delegációk az idén Bécsben fognak ülésezni; a közös hadügyminiszter hír szerint 4 millióval t ö b b e t fog kérni, mint a mult évben.

— **A polgári anyakönyvvezetés.** A belügyminiszter megbízásából Sztelohó Kornél budapesti ügyvéd, a házassági jogban legelső szakértő, április 15-én Németországba utazik, hogy ott a polgári anyakönyvvezetést a helyszínen tanulmányozza. — Sztelohó tanulmányutja 15 napra fog terjedni. Szerencsés utat és „alapos” tanulmányozást — tizenöt nap alatt!

Klerikális felforgatók. A kormány minden élő és holt nyelven írat röpiratokat a néppárt ellen. Legujabban egy Ensián nevű német ember adott ki „Klerikális felforgatók” cím alatt röpiratot, melyben szerző a szokott német alaposággal bebizonyítja, hogy a néppárti mozgalom tulajdonképpen nemzetközi mozgalom és valóságos sárkány, melynek fejét majd szét fogja zúzni a legmodernebb Szent-György lovag, a ki Herr Ensián szerint nem más, mint Bánffy báró miniszterelnök. A liberális lapok persze aradozó dícséretekkel halmozzák el Ensián urat és elfelejtik, hogy éppen ők szokták a németeket azzal valódnálni, hogy felületesen és tudatlanul ítélik meg a magyar viszonyokat.

KÜLFÖLD.

Római levél.

— Saját levelezőnk től —

Róma apr. 6.

Ma, virágvasárnapján adták át XIII. Leo pápa 6 Szentegének a Bresca-családról St-Remóból küldött és a kanadai apácától fel-díszített pálmát a St-Antoli-monostorból.

A növények közül kiemelkedő palma egy posztóval bevont edény középebe van helyezve, mely kert és mezei virágokkal van felékesítve. Feljebb, a palma derekán, két, szintén virágokkal bevont ág nyulik ki, köztük arelea, gyöngyvirág, rózsá, ibolya, ranunkulus és barangvirág és még feljebb kalászok és összefont palmaágak láthatók. Ezek felnyulnak egészen a csúsig, koronaaaknak és nagy műértékű tojásdad alakú miniatűr képet tartanak. E mű az ismeretes Simon e Péter festő kezéből került ki, és ábrázolja nerei Szent Filüpöt, Róma apostolát. A kép Quido Reni-nek egy, a Nuova-ban, a szentnek kapornájában látható festménye után készült. Szt. Filüp gazdagon hímzett papi öltönyben terdel a Boldogságos Szűz előtt, ki őt szeretetteljesen nézi, miközben a kis Jézus megáldja. A kép fölött van a katakombák keresztény szimbóluma, mely XIII. Leo pápának szeretett és érdeklődését fejezi ki a keresztény archeológia iránt.

Melchers liboros titkárat, misgre Meszesinszky pápai kamarást kineveztek pózei kanonokká. Ez újabb jele annak, hogy a német császár mindjobban közeledik a szent székhöz, mert jóllehet nincs beleszólása a kanonokok választásába, eddig mégis legalább indirekte — akadályokat gördített a személyek ellen. Még feltünőbbé teszi a kinevezést az, hogy az új kanonok egy száműzött érsek titkára. Meszesinszky még fiatal, alig 35 éves és akik ismerik, azok fényes jövőt jósolnak neki.

Az olasz hadügyminiszter megengedte a katonáknak, hogy a nagy hét alatt a reggeli órákban szabadon a templomba járhatnak. Ez az intézkedés kinos feltűnést okozott a szabadkőművesek között, mert a mióta ők Rómában uralkodnak, most történik legelőször, hogy a katonaság engedélyt kapott a vallási gyakorlatokra. Bizony az olasz kormány is érzi a vallásosság szükségét, de nyíltan nem igen mer fellépni, mert fél a szabadkőműves páholyoktól melyeknek felügyelete alatt áll.

Fr.

Telefon-jelentések.

Agliardi Budapesten.

Budapest, apr. 11

Agliardi bécsi nuncius e hó 22-én nemesak Esztergomba, hanom Budapestre is jön, hogy itt több püspökkel értekezze.

Szeless Adorján.

Budapest, április 11.

A rendőrség még mindig keresi Szeless Adorjánt, a Hentzi-emlék ellen intézett merénylőtetését, de minden eredmény nélkül. Szelessnek nyoma veszett.

Budapesti értéktőzsde.

Budapest, április 11.

4 száz. aranyjárdék	125-60
Koronaértékű járdék	99-25
Magyar regále-kárt. kötvény	101-50
Magyar földtelehm. kötv. 4 száz.	99—
Tisza és szegedi nyereménykölcson 153—	
I. Hazai tak.-pénztár	101-25
Magyar földhitelintézet	101-10
M. tpénztár. közp. jelz.-bankja	101-50
Himamurányi-salgótarjáni vasmű	271—
Schlick-féle vasútöde és gépgyár	271—
Budapesti villamos városi vasút	292—
Bazilika sorsjegye	8 25
Bécsvárosi nyereménykölcson	174—
„Jó szív” sorsjegye	2-90
Magyar vörös-kereszt sorsjegye	11-80
Olasz vörös-kereszt sorsjegye	12-80
Oszták vörös-kereszt sorsjegye	17-25
Arany es. és kir. vert	5-69
Arany. oszták vagy magy. 8 frtos	9-68

TÁVIRATOK.

A tapolcai választás.

Tapolca, apr. 10. (Saját tudósítónk távirata.) A választás 9 órakor kezdődött és meglehetősen rendben folyik le. Délután 2 óráig csak két letartóztatás történt. A két pártot a győri 19-ik gyalogezrednek három százada választja el. A szavazás a városházán Skublits Gyula, a tüzoltó kaszárnnyában pedig Acs Ferenc elnöklete alatt folyik. Bizalmi férfiak a kormánypártnál Gajári Odón és Molnár Béla, Kossuthnál Olaj Lajos és Babó Emil orsz. képviselők.

A kerületi r. kath. papság teljesen semleges, a néppárt hívei szétszórva hol Kossuthra, hol Vörösrre szavaznak. A néppártra különösen hatott a kormánypárt galád játéka a kath. jelzővel.

Az a hír, mely szerint a nyirádi plebános Vöröst házába fogadta, oda redukálódott, hogy Vörös kíséretével együtt látogatást tett nála, mikor programbeszédét tartotta a községben. Vörös meglátogatta a nyirádi plebánoson kívül a tapolcai és monostorapátiaikat is, de egyiknek támogatását sem kérte. Hasonlóképpen eselekedett Kossuth Ferenc is, mert mindkét jelölt eleve informálva volt arról, hogy a kath. papság a mozgalomban részt vesz, annyira, hogy ma be jött Tapolcára szavazni.

Skublits választási elnök Ley József tapolcai plebánosnál szállott meg, de ez nem kélt feltűnést, mert Skublits Leynek régi atyai barátja.

A szavazás így folyt le:

10 órakor
Kossuth Ferenc 29
Vörös László 75

1/2 11 órakor
Kossuth Ferenc 58
Vörös László 154

1/3 12 órakor
Kossuth Ferenc 124
Vörös László 184

1/2 1 órakor
Kossuth Ferenc 232
Vörös László 234

2 órakor
Kossuth Ferenc 503
Vörös László 318

Tapolca, apr. 10. (Saját tudósítónktól) Mindkét párt választói már 9 óra felé hosszú kocsi sorokban vonultak fel. Kapolcson Kossuth Ferenc pártja visszaverto a Dörögdről és Petendről érkező Vöröspártiakat, Diselben pedig a monostorapátiaikat.

1/4 órakor szavazott:
Kossuth Ferencre 734
Vörös Lászlóra 463

A papság teljesen távol tartja magát a szavazástól.

Tapolca, apr. 11. (Saját tudósítónktól) A választás további lefolyásáról ezeket jelénthetők:

1/6 órakor
Kossuth Ferenc 952
Vörös László 732

6 órakor
Kossuth Ferenc 997
Vörös László 760

1/2 7 órakor
Kossuth Ferenc 999
Vörös László 796

7 órakor
Kossuth Ferenc 1031
Vörös László 861

1/2 8 órakor az összes községek leszavaztak s most vonultak be a tartalékos Tapolcaiak.

8 órakor:
Kossuth Ferenc 1050
Vörös László 926

1/2 9 órakor:
Kossuth Ferenc 1097
Vörös László 944

Elnök a zárórát 1/2 10-re tüzi ki. A közönség között már ekkor elterjedt az a hír, hogy Kossuth határozott többségben van. Kisebb csoportokban még mindig jönnek szavazók.

1/2 10 óráig leszavazott összesen 2066 polgár. Ebből kapott:

Kossuth Ferenc 1103
Vörös László 963

szavazatot, Kossuth Ferenc tehát 140 szótöbbséggel képviselővé választott.

Lukács' miniszter Bécsben.

Bécs, apr. 11. (Ered. táv.) Lukács László pénzügyminiszter a jövő héten ide érkezik és értekezni fog Plener osztrák pénzügyminiszterrel a valutaszabályozásra vonatkozó több kérdéstről, többek közt a bankkérdéstről is.

Városi és vidéki hírek.

A »Fejérmegyei Napló« április hó 15-én új előfizetést nyit. Felhasználjuk az alkalmat hogy elbarátainkat, nevezetesen a néppárt híveit újra felkérjük lapunk támogatására.

Az előfizetési árak lapunk honlókán olvashatók, megjegyezzük azonban, hogy egy hónapra szóló előfizetéseket is elfogadunk és hogy lapunkra minden naptól kezdve elő lehet fizetni. Előfizetési ár egy hónapra 50 kr.

Ajánljuk lapunkat mint a néppárt hivatalos közlönyét különösen a néppártot szervező vidéki bizottságok figyelmébe.

== Lapunk legközelebbi száma a feltámadás ünnepeére való tekintettel szombaton délben jelenik meg. ==

— **Közigazgatási bizottsági ülés a megyénél.** Fejérmegye közigazgatási bizottsága f. hó 9-én d. e. tartotta Fiáth Miklós báró főispán elnöklete alatt április havi rendes ülést, melynek főbb pontjai a következők: Az alispánnak a folyó ügyekről tett jelentését a bizottság tudomásul vette, ugy szintén tudomásul vétetett a esendőrség szaporításáról és az árvások ügyforgalmáról szóló jelentés is.

Nómech Imre tb. főjegyző Kégl György esalai és Salgó és társa pátkai földbirtokosok között egy dülő ut használata miatt felmerült vitás ügyről referált. Előadó szerint a kérdéses ut soha sem volt közforgalmu ut, épen azért az ügy a birtokbírósághoz tartozik. A bizottság egyhangu-

től. Az eperfa alatt. (Költ.) Latkóczy Mihálytól. Ajánljuk olvasóink figyelmébe ezt a magas nívón álló, tudományos folyóiratot, mely a Szent-István-Társulat elnökségének felügyelete alatt dr. Mihályfi Akos szerkesztésében jelenik meg s a társulati tagok rendszeres évi illetményének egy részét képezi. Nemtagok számára a folyóirat előfizetési ára 5 frt. Szerkesztőség: Budapest, VI. Királyi Pál-utca 14. sz.

Közgazdaság.

Szőlőrekonstrukció.

(K. Ö.) Nem szabad nemzetgazdaságunk történetében a szőlők szerepét kicsinyelnünk. Egész vidékek keresetét a bortermelés képezte, s elpusztulván a szőlők, pusztult maga az a vidék s népe, részint a talajviszonyok kedvezőtlensége, részint, ha gabonatermelésre fel is volt használható, a buzaárak csekélysége miatt. Általános tehát a nézet, hogy közgazdasági szempontból a szőlők rekonstrukciója feltétlenül szükséges.

Érzi ezt a nép is és foglalkozik is a szőlők újraültetésével. Csakhogy a maga módja szerint. Nem okulva a multak tapasztalatain, újra honi vesszők ültetésével vesződik. Mert vesződségnek, hiábavaló igyekezetnek kell neveznünk a szőlőrekonstrukció ezen nemét, mely végtére is kedvét veszi majd a szőlőültetéstől. Mert a filoxéras talajban a honi vessző a harmadik évben úgy is elpusztul, a föld nem jövedelmez s e mellett munkát és költséget igényel. Régi baja a mi népünknek, hogy szörnyen elzárkózik az elől, a mi új dolog előtte, a nemesítést megtanulni nem akarja, míg kézzel foghatólag nem látja a sikert. Bátran mondhatjuk, igen-igen sok helyen hiányzik a példa. Boldogok azok, a kinnél nem úgy van, nálunk bizony úgy van.

Nem vagyunk barátjai, sem szószólói az állami beszólás minden téren való

érvényesülésének. De itt teljesen helyén valónak tartanók az állam intézkedését. Törvényhozásilag el kell tiltani s megakadályozni az európai szőlővessző ültetést azokon a helyeken, a hol ennek semmi célja, mivel hosszú időre akadályozza szőlőink rekonstrukcióját s közgazdaságunkra beláthatlan kárt jelent. És hogy a jó példa sem hiányozzék, községenkénti rendeleti uton amerikai szőlővesszőtelepek állítandók, lehetőleg közel a faiskolákhoz s ezek vezetői (rendszerint a tanítók) csekély díjazás mellett készséggel fognak vállalkozni a beoltás művészetének tanítására. Kettős haszon háromlénék ebből a községekre. Rövid három esztendő alatt volna mintatelepek s a nép is megtanulná a szakszertü kezelést; úgy szólván játszva megtanulhatná a dolgot a tanulótalanság s kikerülvén az iskolából, de már előbb is, hasznos munkásai lennének konzervatív hajlamu szüleiknek.

Baranyavármegye közigazgatási megyei ülésében tavaly lett felvetve az az eszme, mely a községeket amerikai szőlővesszőtelepek létesítésére szorítaná. De a megyei gyűlés a kormányzat mindenben csak a nép anyagi üdvét szem előtt tartó intencióit tartva zsinórmértékül, elvetette az üdvös eszmét, — de készséggel fogadta el az alispán indítványát, mely a községeket a megyei központi kormánypárti napilap előfizetésére szorítja. Mert ez hivatalos lap.

Vakulj magyarom! Ha már nincs kenyered, sem borod, legalább olvashatsz újságot.

— **A déli vasut államosítása.** A déli vasut államosításának kérdésében a magyar kormány az osztrák kormányval már legközelebb megkezdí tárgyalásait. Ezek a tárgyalások nem, mint először jelentették, Budapesten, hanem ápr. 18- és 19-én Bécsben tartatnak meg. Ebben az időben ugyanis Lukács László pénzügyminiszternek Bécs-

ben kell lennie a közös miniszteri értekezletkon s ugyanakkor odautazik Dániel Ernő kereskedelmi miniszter is.

— **Osztrák földadóreform.** Bécsből jelentik, hogy Abrahamovich alelnök a földadónak 10—15 százalékkal való leszállításáról szóló kormányjavaslattal szemben a következő javaslatot akarja betörjeszteni az adóbizottsághoz: 1. a földadó kontingense 35 millióban állapítatik meg; 2. az 1879. április 8-iki törvény értelmében megállapított tiszta jövedelem határain belül a földadókataszter revidéáltatik; 3. a mennyiben a revízió kereszttülvitelénél kitűnnék, hogy az egyes helyiségeknek vagy körületeknek ez idő szerint megállapított tiszta jövedelme akkora leszállítást követelne, hogy az ebből származó hiányt az illető tartomány maga nem pótolhatná, akkor az illető tartomány magának a tiszta jövedelemnek leírásába lép be; 4. a leszállítás nagyságát a központi bizottság állapítja meg; 5. a földadónak ez idő szerinti 22.7 százalékos kivetéső leszállítatik 21.2 százalékra.

— **Külföldi gabona behozatala Fiumába.** Fiuméből írják lapunknak, hogy a törökországi gabona behozatala Fiumába az idén mind nagyobb arányokat kezd ölteni. Eddig már csupán Szalonikiból több mint 18 ezer métermázsza tengori s 3000 métermázsza zab, Romániából pedig 11,600 mmázsza tengeri került Fiumába s most ismét érkezett a Medea osztrák gőzössel egy újabb szállítmány tengeri Szalonikiból. Ha ez import így folytatódik — a magyar tengeri lassan egészen le fog szorulni a fumei piacra. A levantei korpabehozatal nemkülönben nagy konkurenciát csinál a belföldi korpának.

— **Állami kedvezmény.** A földmívelésügyi miniszter egyetértőleg a pénzügyi és kereskedelemügyi miniszterekkel Grünfeld Jakab székesfehérvári lakosnak a Nagy-Láng községhez tartozó Tarnóca pusztán levő mezőgazdasági szeszgyára részére az 1890. XIII. t. cben biztosított állami kedvezményeket megadta.

Szerkesztői üzenetek.

M—A. Mindennek vége. — Anonymus, Helyben. Névtelen közleményeket nem vehetünk tekintetbe. — M. E. Györszentmárton. Köszönjük. Üdvözlét. — T. L. Haláp. A tp. megindítottuk. Sapientia sat.

Balogh Zsigmondné, Békési Róza alulírottat egyedül s kizárólag bizta meg azzal, hogy „szabadalmazott házi gyorsmosó-szappanát”

á r u s í t s a m .

Ezen meghatalmazás alapján van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét ezen „szabadalmazott házi gyorsmosó-szappanra” felhívni s azt mint olyant, mely minden várakozást felülmul, becses pártfogásukba ajánlani. Célzerűségét, olcsóságát s minden tekintetben való jóságát már eddigi vevőim nem győzik eléggé dicsérni, de kitűnőségéről, hasznosságáról személyesen is meggyőződtem.

Előnye a szappannak, hogy aránylag igen rövid idő alatt a legpiszkosabb ruhát, fehérítő nélkül teljesen kitisztítja s így a ruhát megóvjaa a gyors roncsolódástól is. Így tehát e szappan használata minden tekintetben megfelel a követelményeknek.

BERÉNYI MÓR kereskedő. Székesfehérvár, Szűgyényi-utca 8. szám.

ÉRTESETÉS! Tisztelettel értesítjük a helybeli és vidéki nagyérdemű közönséget, hogy vászon-, kész fehérnemű és menyasszonyi kelengye raktárunkat 1895. évi május hó 1-jétől kezdve ideiglenesen Kossuth-utca Szelke-féle házban, a volt C s e r n a y-féle péküzlet helyiségbe tesszük át, hol a raktáron levő összes áruk továbbra is gyári áron árusítatnak el. Tisztelettel

özv. Hanel Antalné és Schwanner.

Nyomatott Márián György könyv- és műnyomdája gyorssajtóin Székesfehérvárott.